

RAPORT Z KONSULTACJI PUBLICZNYCH I OPINIOWANIA
projektu ustawy o zmianie ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo
o szkolnictwie wyższym i nauce

Konsultacje publiczne i opiniowanie projektu ustawy trwały w dniach od 21 lipca 2026 r. do 20 sierpnia 2026 r. W ramach konsultacji publicznych i opiniowania projekt został skierowany do podmiotów wskazanych w pkt 5 oceny skutków regulacji oraz został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny.

W ramach konsultacji publicznych uwagi do projektu ustawy zgłosiła Rada do spraw dialogu ze związkami zawodowymi.

Konferencja Rektorów Uniwersytetów Polskich i Konferencja Rektorów Uczelni Kształcących Nauczycieli i Pedagogów „KRUPed” przedstawiły pisma popierające projekt ustawy. Informację o braku uwag przekazała Federacja Związków Pracodawców Ochrony Zdrowia „Porozumienie Zielonogórskie”.

Omówienie uwag z konsultacji publicznych wraz ze stanowiskiem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego znajduje się w tabeli stanowiącej załącznik nr 1 do niniejszego raportu.

W ramach opiniowania uwagi do projektu ustawy zgłosiły następujące podmioty:

- 1) Parlament Studentów Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych;
- 3) Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich (Komisja ds. Organizacyjnych i Legislacyjnych);
- 4) Rada Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego;
- 5) Krajowa Sekcja Nauki NSZZ „Solidarność”;
- 6) Rada Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego;
- 7) Krajowa Reprezentacja Doktorantów.

Opinię pozytywną do projektu ustawy przedstawiła Komisja ds. Ekonomicznych Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich

Omówienie uwag z opiniowania wraz ze stanowiskiem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego znajduje się w tabeli stanowiącej załącznik nr 2 do niniejszego raportu.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2026 r. poz. 936) projekt ustawy został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Żaden podmiot nie zgłosił zainteresowania pracami nad projektem w trybie przepisów tej ustawy.

ZESTAWIENIE UWAG
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce

ZGŁOSZONYCH W RAMACH KONSULTACJI PUBLICZNYCH

Lp.	Jednostka redakcyjna	Podmiot zgłaszający uwagę	Treść uwagi	Stanowisko Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego
1.	art. 1	Rada do spraw dialogu ze związkami zawodowymi	Rada Dialogu do spraw ze związkami zawodowymi opiniuje projekt ustawy w proponowanym brzmieniu stanowczo negatywnie. UZASADNIENIE Głównym celem zakładowego funduszu świadczeń socjalnych (ZFŚS) jest finansowanie działalności socjalnej, w tym poprawa warunków życiowych i bytowych oraz zaspokajanie potrzeb kulturalnych pracowników i ich rodzin oraz byłych pracowników – emerytów. Główne rodzaje dofinansowania pracowników i emerytów uczelni, to: 1) wypoczynek: dofinansowanie do wczasów, kolonii, obozów i zimowisk dla dzieci; 2) pomoc materialna: finansowanie zapomóg pieniężnych i zasiłków losowych, paczek żywnościowych lub świątecznych; 3) cele mieszkaniowe: udzielanie pożyczek na remont lub zakup mieszkania; 4) kultura i sport: dofinansowanie biletów do kina, teatru oraz karnetów na basen czy siłownię. Przy bardzo niskich wynagrodzeniach pracowników szkolnictwa wyższego w stosunku do średnich wynagrodzeń w gospodarce fundusz ten stanowi dodatkowe wsparcie finansowe, co jest dodatkową motywacją do podejmowania pracy na uczelniach. W latach 2017–2018 przedstawiciele związków zawodowych, uzgadniając w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego przepisy wprowadzanej przez ówczesnego Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego – Jarosława Gowina ustawy, uzyskali	Uwaga częściowo uwzględniona Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego dostrzega znaczenie zakładowego funduszu świadczeń socjalnych (ZFŚS) dla pracowników uczelni oraz wpływ wysokości odpisu na możliwości prowadzenia działalności socjalnej. Jednocześnie wysokość odpisu na ZFŚS musi być rozpatrywana w kontekście całościowej sytuacji finansowej uczelni publicznych, w tym rosnących kosztów realizacji ich podstawowych zadań, oraz potrzeby zapewnienia stabilnych i przewidywalnych warunków ich funkcjonowania. Dążąc do wypracowania rozwiązania kompromisowego, które uwzględni zarówno interesy pracowników uczelni publicznych, jak i potrzebę zapewnienia uczelniom stabilności finansowej, projektodawca zdecydował o skróceniu okresu dalszego obowiązywania art. 262 z 10 do 6 lat, tj. do dnia 31 grudnia 2032 r. Uwzględniono argument strony społecznej, że utrzymywanie do końca 2036 r. odpisu na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych w wysokości odnoszącej się do 2018 r. prowadziłoby do nadmiernie długiego stosowania rozwiązania przejściowego oraz dalszego obniżania realnej wartości świadczeń socjalnych. Przyjęty okres sześciu lat pozwala zachować istotę projektowanego rozwiązania, tj. ochronę uczelni przed gwałtownym wzrostem obciążeń oraz zapewnienie przewidywalności planowania finansowego, a zarazem ogranicza czas stosowania wyjątku od zasad ogólnych. Skrócenie okresu obowiązywania regulacji stanowi zatem proporcjonalny kompromis, który odpowiada na zasadnicze zastrzeżenia strony społecznej, bez rezygnacji z podstawowego celu projektu. W ostatnich latach państwo przeznaczyło na wzrost wynagrodzeń pracowników uczelni znaczące dodatkowe środki w formie zwiększenia subwencji na utrzymanie i rozwój

			zapewnienie, że intencją ustawodawcy jest, aby w latach 2019–2026 systematycznie i corocznie rektorzy uzupełniali, w uzgodnieniu z działającymi w uczelniach związkami zawodowymi, w taki sposób, aby w 2027 r. osiągnąć poziom odpisu w wysokości 6,5 % osobowego funduszu płac. Dodatkowym argumentem był fakt, że w projekcie rządowym ówczesnej ustawy był przepis o corocznym, przez pięć lat zwiększaniu nakładów na szkolnictwo wyższe i naukę o 0,5 % PKB. Niestety przepis ten został usunięty na poziomie prac parlamentarnych. Również rekomendacja ustawowa, że rektor może, w porozumieniu ze związkami zawodowymi, zwiększyć poziom odpisu do 6,5 % nie przyniosła oczekiwanych rezultatów. Stan obecny jest taki, że niewielu rektorów uczelni skorzystało z tej możliwości, większość uczelni ma odpis na poziomie 2018 r., a kilka uczelni ma odpis niższy niż w roku 2018. Proponowana zmiana spowoduje utrzymanie tego stanu przez kolejne 10 lat, czyli wysokość odpisu na ZFŚS w uczelniach pozostawałaby zamrożona przez 18 lat (a w rzeczywistości przez 23 lata, ponieważ w 2018 r. odpis był utrzymywany na poziomie 2013 r.). Przedstawiciele związków zawodowych stanowczo przeciwko temu protestują. Proponowana zmiana art. 262 i przedłużenie zamrożenia odpisów na ZFŚS aż do 2036 roku na poziomie z 2018 r. jest rażąco szkodliwa dla pracowników i oznacza drastyczny, ukryty spadek realnej wartości pomocy socjalnej na uczelniach. Wprowadzenie tej zmiany doprowadzi do degradacji warunków bytowych pracowników akademickich z następujących kluczowych powodów: 1. Skutki inflacji i spadek realnej wartości wsparcia. Kwoty odpisu z 2018 roku, przy obecnych cenach, utraciły niemal połowę swojej wartości nabywczej. Zamrożenie funduszu oznacza utratę realnych możliwości finansowania czasów pod gruszą, zapomóg, działalności kulturalnej i pożyczek mieszkaniowych. Świadczenia socjalne stają się fikcją, nie spełniając swojej roli ustawowej. 2. Dyskryminacja pracowników uczelni publicznych. Pracownicy innych sektorów gospodarki korzystają z corocznie waloryzowanego odpisu podstawowego ZFŚS. Sektor akademicki, mimo wysokich wymagań kwalifikacyjnych, zostaje prawnie zepchnięty na pozycję pracowników drugiej kategorii. Regulacja ta pogłębia kryzys kadrowy i zniechęca młodych naukowców do podejmowania pracy na uczelniach.	potencjału dydaktycznego oraz potencjału badawczego. Należy zaznaczyć, że sposób rozdysponowania środków na poziomie uczelni uwzględnia autonomię uczelni, a w procesie uzgadniania zasad podziału środków uczestniczą związki zawodowe. Nie można zatem traktować polityki państwa wobec sytuacji materialnej pracowników wyłącznie przez pryzmat wysokości odpisu na ZFŚS. Podkreślić również należy, że w kwotach przekazywanych uczelniom nadzorowanym przez MNiSW na podwyższenie wynagrodzeń pracowników, przyznawanych w latach 2019–2026 były uwzględniane również środki pozwalające na zwiększenie odpisu na ZFŚS. Każdorazowo podział tych środków podlegał uzgodnieniu z organizacjami związkowymi działającymi w uczelniach. Przeznaczenie środków wyłącznie na bieżące podwyższenie wynagrodzeń bez równoległego zwiększenia odpisu na ZFŚS należy więc traktować jako autonomiczną decyzję uczelni, której skutki zostały zaakceptowane przez stronę związkową. Projektowana regulacja ma na celu ograniczenie skokowego wzrostu obciążeń uczelni z tytułu odpisu na ZFŚS i utrzymanie rozwiązania, które funkcjonuje od 2019 roku. Przedłużenie okresu „zamrożenia” wysokości odpisu na ZFŚS w zakresie odpisu na pracowników nie ingeruje w mechanizm zabezpieczający, polegający na możliwości podjęcia przez rektora uczelni decyzji o zwiększeniu wysokości tego odpisu do poziomu 6,5 % planowanych wynagrodzeń osobowych, po uzgodnieniu ze związkami zawodowymi. Mechanizm ten pozwala na bieżące dostosowanie poziomu finansowania działalności socjalnej do sytuacji finansowej uczelni oraz potrzeb uprawnionych do korzystania świadczeń. Minister nie ma wpływu na zastosowanie ww. mechanizmu przez władze poszczególnych uczelni, decyzja ta mieści się bowiem w zakresie autonomii uczelni i jest podejmowana w uzgodnieniu z działającymi w uczelni związkami zawodowymi. Podkreślić również należy, że przepisy ustawy z dnia 3 lipca 2028 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1669, z późn. zm.) pozwalały na „zamrożenie” poziomu odpisu na ZFŚS wyłącznie w zakresie odpisu na pracowników. Odpis na byłych pracowników będących emerytami lub rencistami, korzystających z opieki socjalnej uczelni nigdy nie podlegał „mrożeniu”.
--	--	--	--	---

		3. Katastrofalny stan zdrowia psychicznego i kryzys wypalenia zawodowego. Praca w szkolnictwie wyższym wiąże się dziś z ogromną presją publikacyjną, biurokracją oraz permanentnym stresem. Skutkuje to masowym zjawiskiem wypalenia zawodowego oraz drastycznym spadkiem dobrostanu psychicznego pracowników. ZFSS ma ustawowy obowiązek finansować działalność socjalną, która w obecnych realiach musi obejmować profilaktykę zdrowotną, wsparcie psychologiczne, dofinansowanie terapii oraz regenerację sił (kultura, sport, wypoczynek). Zamrożenie funduszu pozbawia uczelnie środków na ratowanie zdrowia psychicznego kadry. Przekłada się to bezpośrednio na wzrost absencji chorobowych i spadek jakości kształcenia. Jednocześnie, rozumiejąc sytuację budżetową uczelni, Rada może zaakceptować przepis przejściowy umożliwiający stabilizację gospodarki finansowej uczelni, a tym samym ochronę miejsc pracy i poziomu wynagrodzeń pracowników uczelni. Dlatego proponuje się kompromis w postaci następującego przepisu: „Art. 262. 1. W roku 2027 dla pracowników uczelni publicznej dokonuje się odpisu na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych w wysokości kwoty odpisu dokonanego w 2025 r., jednak nie może on być niższy niż odpis wynikający z ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych. 2. Rektor, w obligatoryjnym porozumieniu z działającymi w uczelni związkami zawodowymi uzgodni do końca czerwca 2027 r. w regulaminie zakładowego funduszu świadczeń socjalnych coroczne zwiększanie odpisu, tak aby w 2033 roku wysokość odpisu osiągnęła 6,5 % planowanych przez uczelnię w roku poprzednim rocznych wynagrodzeń osobowych. 3. Odpis na zakładowy fundusz socjalny dla pracowników uczelni od 2028 r. będzie zwiększany corocznie o kwotę uzgodnioną w porozumieniu, o którym mowa jest w ust. 2. Dodatkowo, równolegle powinien być zgłoszony projekt zmiany art. 365 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, który będzie zawierał coroczny wzrost nakładów na szkolnictwo wyższe i naukę. Taki projekt zmiany art. 365 został przedstawiony w stanowisku Rady do spraw dialogu ze związkami zawodowymi w dniu 8 lipca 2025 roku.	Warto zwrócić uwagę, że sama wysokość odpisu nie przesądza o wysokości ani strukturze świadczeń socjalnych udzielanych pracownikom i byłym pracownikom uczelni. Sposób wykorzystania środków ZFSS jest określany na poziomie poszczególnych uczelni, z uwzględnieniem obowiązujących przepisów oraz regulaminów ZFSS. Proponowane przez Radę stopniowe zwiększenie wysokości odpisu oznaczałoby w praktyce istotny i trwały wzrost kosztów uczelni, a tym samym wymagałoby zapewnienia dodatkowego finansowania całego sektora. Kwestia zwiększenia nakładów na szkolnictwo wyższe i naukę ma charakter szerszy niż projektowana regulacja i powinna być rozpatrywana w ramach celowościowej polityki finansowania sektora. Z tego też względu poza zakresem regulacji pozostaje uwaga dotycząca ewentualnych prac legislacyjnych nad zmianą art. 365 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Jednocześnie Minister zaznacza, że będzie monitorować skutki regulacji oraz analizować możliwości wypracowania systemowego rozwiązania kwestii wysokości odpisu na ZFSS w uczelniach publicznych, uwzględniającego zarówno sytuację pracowników i byłych pracowników, jak i możliwości finansowe sektora.
--	--	--	---

ZESTAWIENIE UWAG
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce

ZGŁOSZONYCH W RAMACH OPINIOWANIA

Lp.	Jednostka redakcyjna	Podmiot zgłaszający uwagę	Treść uwagi	Stanowisko Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego
1.	art. 1	Parlament Studentów Rzeczypospolitej Polskiej	Wątpliwości Parlamentu Studentów RP budzi skala i horyzont czasowy proponowanego przedłużenia mechanizmu wprowadzonego w 2018 r. Mechanizm ten miał charakter przejściowy i został ustanowiony na okres ośmiu lat (2019–2026). Projekt zakłada jego przedłużenie o kolejne dziesięć lat, co oznacza, że rozwiązanie pierwotnie uzasadniane jako tymczasowe będzie obowiązywało łącznie osiemnaście lat.	Uwaga częściowo uwzględniona Po analizie uwag zgłoszonych przez stronę społeczną projektodawca w ramach rozwiązania kompromisowego skrócił okres przedłużenia obowiązywania mechanizmu „zamrożenia” wysokości odpisu na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych (ZFŚS) względem pierwotnych założeń projektu z 10 do 6 lat. Przyjęty okres nadal pozwala na zapewnienie uczelniom czasu na dostosowanie gospodarki finansowej, a zarazem umożliwi wcześniejszy powrót do oceny docelowego sposobu ustalania odpisu na ZFŚS. Jednocześnie resort podkreśla, że natychmiastowy powrót od 2027 r. do zasad określonych w art. 144 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2024 r. poz. 1571, z późn. zm.) powodowałby znaczący wzrost kosztów funkcjonowania uczelni publicznych. W celu wyważenia interesów pracowników oraz potrzeby zachowania stabilności finansowej uczelni MNiSW przyjęło – w porozumieniu z Radą do spraw dialogu ze związkami zawodowymi – rozwiązanie polegające na przedłużeniu obowiązywania mechanizmu „zamrożenia” odpisu na ZFŚ do dnia 31 grudnia 2032 r., tj. o 4 lata krócej niż przewidywano w pierwotnym brzmieniu projektu.
2.	art. 1	OPZZ Rada do spraw dialogu ze związkami zawodowymi	Rada Dialogu do spraw ze związkami zawodowymi opiniują projekt ustawy stanowczo negatywnie. Głównym celem ZFŚS jest finansowanie działalności socjalnej, w tym poprawa warunków życiowych i bytowych oraz zaspokajanie potrzeb kulturalnych pracowników i ich rodzin oraz byłych pracowników – emerytów. Główne rodzaje dofinansowania pracowników i emerytów uczelni, to:	Uwaga częściowo uwzględniona Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego dostrzega znaczenie ZFŚS dla pracowników uczelni oraz wpływ wysokości odpisu na możliwości prowadzenia działalności socjalnej. Jednocześnie wysokość odpisu na ZFŚS musi być rozpatrywana w kontekście całościowej sytuacji finansowej uczelni publicznych, w tym rosnących kosztów realizacji ich podstawowych zadań, oraz potrzeby zapewnienia stabilnych i przewidywalnych warunków ich funkcjonowania.

		1. Wypoczynek: Dofinansowanie do wczasów, kolonii, obozów i zimowisk dla dzieci. 2. Pomoc materialna: Finansowanie zapomóg pieniężnych i zasiłków losowych, paczek żywnościowych lub świątecznych. 3. Cele mieszkaniowe: Udzielanie pożyczek na remont lub zakup mieszkania. 4. Kultura i sport: Dofinansowanie biletów do kina, teatru oraz karnetów na basen czy siłownię. Przy bardzo niskich wynagrodzeniach pracowników szkolnictwa wyższego w stosunku do średnich wynagrodzeń w gospodarce fundusz ten stanowi dodatkowe wsparcie finansowe, co jest dodatkową motywacją do podejmowania pracy na uczelniach. W latach 2017–2018 przedstawiciele związków zawodowych, uzgadniając w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego przepisy wprowadzanej przez ówczesnego Ministra – Jarosława Gowina – ustawy, uzyskali zapewnienie, że intencją ustawodawcy jest, aby w latach 2019–2026 systematycznie i corocznie rektorzy uzupełniali, w uzgodnieniu z działającymi w uczelniach związkami zawodowymi, w taki sposób, aby w 2027 roku osiągnąć poziom odpisu w wysokości 6,5 % osobowego funduszu płac. Dodatkowym argumentem był fakt, że w projekcie rządowym ówczesnej ustawy był przepis o corocznym, przez pięć lat, zwiększaniu nakładów na szkolnictwo wyższe i naukę o 0,5 % PKB. Niestety przepis ten został usunięty na poziomie prac parlamentarnych. Również rekomendacja ustawowa, że Rektor może, w porozumieniu ze związkami zawodowymi, zwiększyć poziom odpisu do 6,5 %, nie przyniosła oczekiwanych rezultatów. Stan obecny jest taki, że niewielu rektorów uczelni skorzystało z tej możliwości, większość uczelni ma odpis na poziomie 2018 roku, a kilka uczelni ma odpis niższy niż w roku 2018. Proponowana zmiana spowoduje utrzymanie tego stanu przez kolejne 10 lat, czyli wysokość odpisu na ZFŚS w uczelniach pozostawałaby zamrożona przez 18 lat (a w rzeczywistości przez 23 lata!, ponieważ w 2018 r. odpis był utrzymywany na poziomie 2013 r.). Przedstawiciele związków zawodowych stanowczo przeciwko temu protestują. Proponowana zmiana art. 262 i przedłużenie zamrożenia odpisów na ZFŚS aż do 2036 roku na poziomie z 2018 roku jest rażąco szkodliwa dla pracowników i oznacza drastyczny, ukryty spadek realnej wartości pomocy socjalnej na uczelniach.	Dążąc do wypracowania rozwiązania kompromisowego, które uwzględni zarówno interesy pracowników uczelni publicznych, jak i potrzebę zapewnienia uczelniom stabilności finansowej, Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego zdecydował o skróceniu okresu dalszego obowiązywania art. 262 z 10 do 6 lat, tj. do dnia 31 grudnia 2032 r. Termin ten został ustalony w porozumieniu z Radą do spraw dialogu ze związkami zawodowymi. Rozwiązanie uwzględnia argument strony społecznej, że utrzymywanie do końca 2036 r. odpisu na ZFŚS w wysokości odnoszącej się do 2018 r. prowadziłoby do nadmiernie długiego stosowania rozwiązania przejściowego oraz dalszego obniżania realnej wartości świadczeń socjalnych. Przyjęty okres sześciu lat pozwala zachować istotę projektowanego rozwiązania, tj. ochronę uczelni przed gwałtownym wzrostem obciążeń oraz zapewnienie przewidywalności planowania finansowego, a zarazem ogranicza czas stosowania wyjątku od zasad ogólnych. Skrócenie okresu obowiązywania regulacji stanowi zatem proporcjonalny kompromis, który odpowiada na zasadnicze zastrzeżenia strony społecznej, bez rezygnacji z podstawowego celu projektu. W ostatnich latach państwo przeznaczyło na wzrost wynagrodzeń pracowników uczelni znaczące dodatkowe środki w formie zwiększenia subwencji na utrzymanie i rozwój potencjału dydaktycznego oraz potencjału badawczego. Należy zaznaczyć, że sposób rozdysponowania środków na poziomie uczelni uwzględnia autonomię uczelni, a w procesie uzgadniania zasad podziału środków uczestniczą związki zawodowe. Nie można zatem traktować polityki państwa wobec sytuacji materialnej pracowników wyłącznie przez pryzmat wysokości odpisu na ZFŚS. Podkreślić również należy, że w kwotach przekazywanych uczelniom nadzorowanym przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego na podwyższenie wynagrodzeń pracowników, przyznawanych w latach 2019–2026 uwzględniane były również środki pozwalające na zwiększenie odpisu na ZFŚS. Każdorazowo podział tych środków podlegał uzgodnieniu z organizacjami związkowymi działającymi w uczelniach. Przeznaczenie środków wyłącznie na bieżące podwyższenie wynagrodzeń bez równoległego zwiększenia odpisu na ZFŚS należy więc traktować jako autonomiczną decyzję uczelni, której skutki zostały zaakceptowane przez stronę związkową. Projektowana regulacja ma na celu ograniczenie skokowego wzrostu obciążeń uczelni z tytułu odpisu na ZFŚS i utrzymanie
--	--	---	--

		Wprowadzenie tej zmiany doprowadzi do degradacji warunków bytowych pracowników akademickich z następujących kluczowych powodów: 1. Skutki inflacji i spadek realnej wartości wsparcia. Kwoty odpisu z 2018 roku, przy obecnych cenach, utraciły niemal połowę swojej wartości nabywczej. Zamrożenie funduszu oznacza utratę realnych możliwości finansowania czasów pod gruszą, zapomóg, działalności kulturalnej i pożyczek mieszkaniowych. Świadczenia socjalne stają się fikcją, nie spełniając swojej roli ustawowej. 2. Dyskryminacja pracowników uczelni publicznych. Pracownicy innych sektorów gospodarki korzystają z corocznie waloryzowanego odpisu podstawowego ZFŚS. Sektor akademicki, mimo wysokich wymagań kwalifikacyjnych, zostaje prawnie zepchnięty na pozycję pracowników drugiej kategorii. Regulacja ta pogłębia kryzys kadrowy i zniechęca młodych naukowców do podejmowania pracy na uczelniach. 3. Katastrofalny stan zdrowia psychicznego i kryzys wypalenia zawodowego. Praca w szkolnictwie wyższym wiąże się dziś z ogromną presją publikacyjną, biurokracją oraz permanentnym stresem. Skutkuje to masowym zjawiskiem wypalenia zawodowego oraz drastycznym spadkiem dobrostanu psychicznego pracowników. ZFŚS ma ustawowy obowiązek finansować działalność socjalną, która w obecnych realiach musi obejmować profilaktykę zdrowotną, wsparcie psychologiczne, dofinansowanie terapii oraz regenerację sił (kultura, sport, wypoczynek). Zamrożenie funduszu pozbawia uczelnie środków na ratowanie zdrowia psychicznego kadry. Przekłada się to bezpośrednio na wzrost absencji chorobowych i spadek jakości kształcenia. Jednocześnie, rozumiejąc sytuację budżetową uczelni, Rada może zaakceptować przepis przejściowy umożliwiający stabilizację gospodarki finansowej uczelni, a tym samym ochronę miejsc pracy i poziomu wynagrodzeń pracowników uczelni. Dlatego proponują kompromis w postaci następującego przepisu: „Art. 262. 1. W roku 2027 dla pracowników uczelni publicznej dokonuje się odpisu na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych w wysokości kwoty odpisu dokonanego w 2025 r., jednak nie może on być niższy niż odpis wynikający z Ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych.	rozwiązania, które funkcjonuje od 2019 roku. Przedłużenie okresu „zamrożenia” wysokości odpisu na ZFŚS w zakresie odpisu na pracowników nie ingeruje w mechanizm zabezpieczający, polegający na możliwości podjęcia przez rektora uczelni decyzji o zwiększeniu wysokości tego odpisu do poziomu 6,5 % planowanych wynagrodzeń osobowych, po uzgodnieniu ze związkami zawodowymi. Mechanizm ten pozwala na bieżące dostosowanie poziomu finansowania działalności socjalnej do sytuacji finansowej uczelni oraz potrzeb uprawnionych do korzystania ze świadczeń. Minister nie ma wpływu na zastosowanie ww. mechanizmu przez władze poszczególnych uczelni, decyzja ta mieści się bowiem w zakresie autonomii uczelni i jest podejmowana w uzgodnieniu z działającymi w uczelni związkami zawodowymi. Podkreślić również należy, że przepisy ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1669, z późn. zm.) pozwalały na „zamrożenie” poziomu odpisu na ZFŚS wyłącznie w zakresie odpisu na pracowników. Odpis na byłych pracowników będących emerytami lub rencistami, korzystających z opieki socjalnej uczelni, nigdy nie podlegał „mrożeniu”. Warto zwrócić uwagę, że sama wysokość odpisu nie przesądza o wysokości ani strukturze świadczeń socjalnych udzielanych pracownikom i byłym pracownikom uczelni. Sposób wykorzystania środków ZFŚS jest określany na poziomie poszczególnych uczelni, z uwzględnieniem obowiązujących przepisów oraz regulaminów ZFŚS. Proponowane przez Radę stopniowe zwiększenie wysokości odpisu oznaczałoby w praktyce istotny i trwały wzrost kosztów uczelni, a tym samym wymagałoby zapewnienia dodatkowego finansowania całego sektora. Kwestia zwiększenia nakładów na szkolnictwo wyższe i naukę ma charakter szerszy niż projektowana regulacja i powinna być rozpatrywana w ramach celowościowej polityki finansowania sektora. Z tego też względu poza zakresem regulacji pozostaje uwaga dotycząca ewentualnych prac legislacyjnych nad zmianą art. 365 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Jednocześnie Minister zaznacza, że będzie monitorować skutki regulacji oraz analizować możliwości wypracowania systemowego rozwiązania kwestii wysokości odpisu na ZFŚS w uczelniach publicznych, uwzględniającego zarówno sytuację
--	--	---	--

			2. Rektor, w obligatoryjnym porozumieniu z działającymi w uczelni związkami zawodowymi uzgodni do końca czerwca 2027 r. w regulaminie Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych coroczne zwiększanie odpisu, tak aby w 2033 roku wysokość odpisu osiągnęła 6,5 % planowanych przez uczelnię w roku poprzednim rocznych wynagrodzeń osobowych. 3. Odpis na zakładowy fundusz socjalny dla pracowników uczelni od 2028 r. będzie zwiększany corocznie o kwotę uzgodnioną w porozumieniu, o którym mowa jest w ust. 2. Dodatkowo, równolegle powinien być zgłoszony projekt zmiany art. 365 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2024 r. poz. 1571, z późn. zm.), który będzie zawierał coroczny wzrost nakładów na szkolnictwo wyższe i naukę. Taki projekt zmiany art. 365 został przedstawiony w stanowisku Rady do spraw dialogu ze związkami zawodowymi w dniu 8 lipca 2025 roku.	pracowników i byłych pracowników, jak i możliwości finansowe sektora.
3.	art. 1	KRASP (Komisja ds. Organizacyjnych i Legislacyjnych)	W zakresie obejmującym całość ustawy komisja ocenia ją pozytywnie w krótkim dystansie czasowym, jednocześnie dostrzegając ryzyka długoterminowe związane z projektem. Nowelizacja może mieć znaczne skutki finansowe, ponieważ modyfikuje przepisy dotyczące „zamrożenia” odpisu na ZFŚS. Należy zwrócić uwagę, że projekt przewiduje przedłużenie o 10 lat stosowania mechanizmu, który z założenia miał być tymczasowy i obowiązywać 8 lat. Łączna długość stosowania „tymczasowego” rozwiązania wyniosłaby 18 lat, co może budzić poważne wątpliwości z przyczyn systemowych i finansowych. Odnoszenie się do wysokości opisu z 2018 r. po kilkunastu latach może być rozwiązaniem nieproporcjonalnym – w miarę upływu czasu i narastania skumulowanej inflacji kwoty te mogą nie być adekwatnym rozwiązaniem. „Odmrożenie” odpisów po 18 latach może być daleko większym problemem niż obecny, z uwagi na opisany powyżej skumulowany efekt. Przedłużenie, zwłaszcza tak długie, obowiązującego rozwiązania tymczasowego może mieć długoterminowy skutek w postaci obniżenia atrakcyjności pracy na uczelni, z uwagi na brak tego rodzaju przepisów w innych gałęziach gospodarki. Biorąc powyższe pod uwagę, ustawa w korzystny sposób rozwiązuje aktualny problem, przyczyniając się do poprawy sytuacji finansowej. Jednocześnie, zwłaszcza z uwagi na tak	Uwaga częściowo uwzględniona W następstwie analizy stanowisk przedstawionych w toku opiniowania i konsultacji projektu, w wyniku porozumienia z Radą do spraw dialogu ze związkami zawodowymi przy MNiSW, resort zdecydował o skróceniu z 10 do 6 lat okresu, na jaki ma zostać przedłużone obowiązywanie rozwiązania określonego w art. 262 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. W konsekwencji mechanizm ten będzie stosowany do dnia 31 grudnia 2032 r., zamiast do dnia 31 grudnia 2036 r. Przyjęcie 6-letniej perspektywy w projektowanym rozwiązaniu ma zapewnić uczelniom stabilne i przewidywalne warunki planowania finansowego w warunkach długookresowego planowania rozwoju uczelni, w tym realizacji ich strategii rozwoju i wieloletnich zamierzeń inwestycyjnych; jednocześnie pozwoli resortowi na wypracowanie i uzgodnienie systemowego rozwiązania kwestii ZFŚS. Resort rozważał różne warianty interwencji legislacyjnej wychodzącej naprzeciw dostrzeżonemu problemowi, w tym zmiany przepisów systemowych – art. 144 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce oraz przepisów ustawy z dnia 4

			znaczny czas przedłużenia, niesie ze sobą istotne, opisane wyżej ryzyka.	marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 288, z późn. zm.). Przeprowadzona analiza wykazała jednak, że z uwagi na pilną potrzebę zapobieżenia utracie stabilności finansowej uczelni publicznych po 1 stycznia 2027 r. (co mogłoby zmaterializować się wraz z „odmrożeniem” odpisów na ZFŚS) istnieje konieczność zagwarantowania ciągłości stosowania mechanizmu, a tym samym wprowadzenia rozwiązania prawnego, które rozpoczęłoby obowiązywanie od 1 stycznia 2027 r. W obliczu powyższego najbardziej spójnym systemowo, adekwatnym proceduralnie rozwiązaniem jest zmiana art. 262 ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Jest to również w ocenie resortu jedyny mechanizm dający szansę na skuteczne zaimplementowanie w systemie prawnym przed 1 stycznia 2027 r. Jednocześnie należy zaznaczyć, iż nie oznacza to, że w resorcie zostaną porzucone prace koncepcyjne nad przyjęciem rozwiązania docelowego w miejsce rozwiązań epizodycznych.
4.	art. 1	Rada Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego	Rada negatywnie ocenia zaproponowane rozwiązanie polegające wyłącznie na zastąpieniu w art. 262 [ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce sformułowania „w latach 2019–2026” wyrazami „w latach 2019–2036”. Przyjęcie takiego rozwiązania oznaczałoby bowiem, że rozwiązanie, które zostało pierwotnie wprowadzone jako czasowe, obowiązywałoby łącznie osiemnaście lat. Należy przy tym zauważyć, że już w 2018 r. wysokość odpisu w wielu uczelniach pozostawała powiązana z wcześniejszymi, historycznymi poziomami finansowania, co dodatkowo pogłębia skutki projektowanego przedłużenia. Tak długi okres wykracza poza uzasadnione ramy regulacji przejściowej i prowadziłby do utrwalenia odrębnego modelu finansowania działalności socjalnej w uczelniach publicznych bez przyjęcia jego docelowego kształtu. W opinii Rady przedłużenie dotychczasowych zasad nie jest neutralne dla pracowników, ich rodzin ani emerytów i rencistów będących byłymi pracownikami uczelni. Należy bowiem zauważyć, że ZFŚS służy finansowaniu działalności socjalnej, w tym pomocy materialnej i mieszkaniowej, wypoczynku oraz działalności kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej, a utrzymywanie historycznej podstawy odpisu, przy stałym wzroście cen i wynagrodzeń, prowadzi do obniżania realnej i względnej wartości środków przeznaczanych na te cele. Świadczenia z ZFŚS mają szczególne znaczenie dla pracowników znajdujących	Uwaga częściowo uwzględniona Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego rozumie obawy dotyczące utrzymania obecnego poziomu wysokości odpisu na ZFŚS oraz wpływ wysokości odpisu na możliwości prowadzenia działalności socjalnej. Jednocześnie decyzja o przedłużeniu obecnego rozwiązania wynika z potrzeby zapewnienia uczelniom stabilnych i przewidywalnych warunków finansowych oraz możliwości długofalowego planowania ich rozwoju i inwestycji. Należy podkreślić, że kwestia wysokości odpisu na ZFŚS nie może być rozpatrywana w oderwaniu od sytuacji finansowej uczelni publicznych. Dążąc do wypracowania rozwiązania kompromisowego, które uwzględni zarówno interesy pracowników uczelni publicznych, jak i potrzebę zapewnienia uczelniom stabilności finansowej, Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego zdecydował o skróceniu okresu dalszego obowiązywania art. 262 z 10 do 6 lat, tj. do dnia 31 grudnia 2032 r. Termin ten został ustalony w porozumieniu z Radą do spraw dialogu ze związkami zawodowymi przy MNiSW. Rozwiązanie uwzględni argument strony społecznej, że utrzymywanie do końca 2036 r. odpisu na ZFŚS w wysokości odnoszącej się do 2018 r. prowadziłoby do nadmiernie długiego stosowania rozwiązania przejściowego oraz dalszego obniżania realnej wartości świadczeń socjalnych. Przyjęty okres sześciu lat

		się w trudniejszej sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej, a także dla emerytów i rencistów. Dane przedstawione w ocenie skutków regulacji potwierdzają tę tendencję. W latach 2019–2025 łączna wysokość odpisów na ZFŚS w uczelniach publicznych wzrosła o około 40,6 %, podczas gdy wartość planowanych wynagrodzeń osobowych brutto wzrosła o około 88,6 %. Projektodawca szacuje zarazem, że utrzymanie dotychczasowego mechanizmu zmniejszy obciążenia uczelni publicznych o około 628,2 mln zł rocznie. Dane te pokazują zarówno skalę problemu finansowego uczelni, jak i znaczące konsekwencje projektowanej regulacji dla środków przeznaczanych na działalność socjalną, których realna wartość będzie systematycznie malała wraz ze wzrostem cen i wynagrodzeń. Rada podkreśla, że potrzeba ochrony stabilności finansowej uczelni nie może uzasadniać wieloletniego utrzymywania podstawy odpisu odnoszącej się do kwoty historycznej. Jeżeli powrót do poziomu odpisu wynikającego z art. 144 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce powoduje wzrost kosztów funkcjonowania uczelni, to skutki te powinny zostać uwzględnione w finansowaniu publicznym sektora, a nie powinny obciążać wyłącznie budżetów uczelni ani być finansowane przez ograniczenie świadczeń należnych pracownikom i byłym pracownikom. Rada uważa również za zasadne równoległe podjęcie prac nad ustawowym mechanizmem wzrostu nakładów publicznych na szkolnictwo wyższe i naukę, tak aby zwiększenie wysokości odpisu na ZFŚS nie prowadziło do ograniczania wynagrodzeń, zatrudnienia, kształcenia ani działalności naukowej. Rada uznaje za zasadne ponowne przeanalizowanie różnych wariantów docelowego sposobu ustalania odpisu, w tym stopniowego dochodzenia do poziomu 6,5 % planowanych przez uczelnię w roku poprzednim rocznych wynagrodzeń osobowych, a także możliwości objęcia uczelni publicznych zasadami ogólnymi wynikającymi z ustawy o ZFŚS. Zastosowanie zasad ogólnych eliminowałoby wieloletnie odwoływanie się do kwoty odpisu dokonanego w 2018 r. i opierałoby ustalanie odpisu na mechanizmie podlegającym bieżącej aktualizacji. Koncepcja taka była już wcześniej wskazywana w dyskusjach środowiskowych, a w ocenie skutków regulacji została przedstawiona jako jeden z wariantów rozważanych przez projektodawcę.	pozwała zachować istotę projektowanego rozwiązania, tj. ochronę uczelni przed gwałtownym wzrostem obciążeń oraz zapewnienie przewidywalności planowania finansowego, a zarazem ogranicza czas stosowania wyjątku od zasad ogólnych. Skrócenie okresu obowiązywania regulacji stanowi zatem proporcjonalny kompromis, który odpowiada na zasadnicze zastrzeżenia strony społecznej, bez rezygnacji z podstawowego celu projektu. Przedłużenie rozwiązania nie przesądza o docelowym modelu finansowania ZFŚS. Resort rozważał różne warianty interwencji legislacyjnej wychodzącej naprzeciw dostrzeżonemu problemowi, w tym zmiany przepisów systemowych, tj. art. 144 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce oraz przepisów ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych. Przeprowadzona analiza wykazała jednak, że z uwagi na pilną potrzebę zapobieżenia utracie stabilności finansowej uczelni publicznych po 1 stycznia 2027 r. (co mogłoby zmaterializować się wraz z „odmrożeniem” odpisów na ZFŚS) istnieje konieczność zagwarantowania ciągłości stosowania mechanizmu, a tym samym wprowadzenia rozwiązania prawnego, które rozpoczęłoby obowiązywanie od 1 stycznia 2027 r. W obliczu powyższego najbardziej spójnym systemowo, adekwatnym proceduralnie rozwiązaniem jest zmiana art. 262 ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Jest to również w ocenie resortu jedyny mechanizm dający szansę na skuteczne zaimplementowanie w systemie prawnym przed 1 stycznia 2027 r. Jednocześnie należy zaznaczyć, iż nie oznacza to, że w resorcie porzucone zostaną prace koncepcyjne nad przyjęciem rozwiązania docelowego w miejsce rozwiązań epizodycznych. Odnosząc się do stanowiska Rady, należy podkreślić, że przepisy ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce pozwalały na „zamrożenie” poziomu odpisu na ZFŚS wyłącznie w zakresie odpisu na pracowników. Odpis na byłych pracowników będących emerytami lub rencistami, korzystających z opieki socjalnej uczelni, nigdy nie podlegał „mrożeniu” i nie jest przedmiotem projektowanej regulacji. Minister podkreśla, że ocena polityki państwa wobec sytuacji materialnej pracowników nie powinna ograniczać się wyłącznie do wysokości odpisu na ZFŚS. Działania państwa wobec sektora szkolnictwa wyższego i nauki mają szerszy charakter i obejmują również systematyczne zwiększanie wynagrodzeń pracowników
--	--	--	--

			Rada zwraca jednak uwagę, że proste zastosowanie zasad ogólnych może prowadzić do obniżenia obligatoryjnej wysokości odpisu w stosunku do środków faktycznie przeznaczanych obecnie przez część uczelni oraz do osłabienia ochrony emerytów i rencistów będących byłymi pracownikami uczelni. Ewentualne przejście na zasady ogólne powinno zatem zachować obowiązek tworzenia ZFŚS, odpowiednio zabezpieczać sytuację byłych pracowników i nie prowadzić do gwałtownego zmniejszenia środków przeznaczanych na działalność socjalną. Rada uznaje za wartą dalszych prac propozycję przedstawicieli organizacji związkowych zasiadających w Radzie, aby zamiast przedłużenia obecnego mechanizmu do końca 2036 r. wprowadzić rozwiązanie przejściowe, zgodnie z którym w 2027 r. punktem wyjścia byłaby kwota odpisu dokonanej w 2025 r., z zachowaniem minimalnego poziomu odpowiadającego kwocie odpisu obliczonej według zasad ogólnych ustawy o ZFŚS, a następnie coroczne, stopniowe zwiększanie odpisu. Do czasu wypracowania rozwiązania docelowego regulacja przejściowa powinna mieć charakter rzeczywiście czasowy, zapobiegać dalszemu obniżaniu realnej wartości odpisu i być powiązana z zapewnieniem uczelniom środków niezbędnych do pokrycia wzrostu kosztów. Mając na uwadze powyższe, Rada Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego nie kwestionuje potrzeby uniknięcia nagłego wzrostu obciążeń finansowych uczelni od 2027 r., lecz uznaje, że cel ten nie powinien być realizowany przez proste przedłużenie do 2036 r. mechanizmu odwołującego się do kwoty odpisu dokonanej w 2018 r. Rada postuluje kontynuowanie prac z udziałem przedstawicieli uczelni i organizacji związkowych nad stabilnym, systemowym sposobem finansowania ZFŚS, który nie spowoduje gwałtownego wzrostu kosztów uczelni bez zapewnienia adekwatnego finansowania publicznego, a zarazem zapewni zachowanie realnej wartości środków przeznaczanych na działalność socjalną oraz odpowiednią ochronę pracowników i byłych pracowników. Wzrost wysokości odpisu powinien zostać odpowiednio uwzględniony w wysokości środków publicznych przeznaczanych na finansowanie uczelni, tak aby nie prowadził do ograniczenia zatrudnienia, wynagrodzeń ani realizacji podstawowych zadań uczelni.	uczelni. W ostatnich latach państwo przeznaczyło na wzrost wynagrodzeń pracowników uczelni znaczące dodatkowe środki w formie zwiększenia subwencji na utrzymanie i rozwój potencjału dydaktycznego oraz potencjału badawczego. Należy zaznaczyć, że sposób rozdysponowania środków na poziomie uczelni uwzględnia autonomię uczelni, a w procesie uzgadniania zasad podziału środków uczestniczą związki zawodowe. Podkreślić również należy, że w kwotach przekazywanych uczelniom nadzorowanym przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego na podwyższenie wynagrodzeń pracowników, przyznawanych w latach 2019–2026 były uwzględniane również środki pozwalające na zwiększenie odpisu na ZFŚS. Każdorazowo podział tych środków podlegał uzgodnieniu z organizacjami związkowymi działającymi w uczelniach. Przeznaczenie środków wyłącznie na bieżące podwyższenie wynagrodzeń bez równoległego zwiększenia odpisu na ZFŚS należy więc traktować jako autonomiczną decyzję uczelni, której skutki zostały zaakceptowane przez stronę związkową. Ewentualne zwiększenie odpisu na ZFŚS powinno być, co do zasady, rozpatrywane łącznie ze wzrostem finansowania całego sektora, tak aby poprawa sytuacji pracowników nie odbywała się kosztem stabilności finansowej uczelni. Postulat ten jednak ma szerszy charakter i wykracza poza zakres projektowanej regulacji. Jednocześnie Minister zaznacza, że będzie dążył do znalezienia rozwiązań, które w sposób trwały i wyważony pogodzą interesy wszystkich zainteresowanych, wymaga to jednak czasu oraz pogłębionej analizy możliwych wariantów i ich konsekwencji.
--	--	--	---	--

5.	art. 1	KSN NSZZ „Solidarność”	Krajowa Sekcja Nauki NSZZ „Solidarność” stanowczo i jednoznacznie negatywnie opiniuje projekt ustawy w przedstawionym brzmieniu. W ocenie KSN proponowana regulacja jest rozwiązaniem rażąco niekorzystnym dla pracowników uczelni publicznych, ich rodzin oraz byłych pracowników – emerytów i rencistów. Projekt nie rozwiązuje problemu niedofinansowania szkolnictwa wyższego i nauki, lecz przenosi jego skutki na sferę socjalną pracowników. Zamiast zapewnić uczelniom adekwatne finansowanie publiczne, projektodawca proponuje utrzymanie przez kolejne dziesięć lat mechanizmu ograniczającego dynamikę środków przeznaczanych na ZFŚS. KSN nie może zaakceptować sytuacji, w której stabilność finansowa państwa i uczelni jest budowana kosztem realnej wartości pomocy socjalnej przysługującej środowisku akademickiemu. 1. Rozwiązanie czasowe ma zostać utrwalone na osiemnaście lat Art. 262 ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce został przyjęty jako rozwiązanie przejściowe na lata 2019–2026. Sam projektodawca w OSR przyznaje, że ośmioletni okres miał być wystarczającym czasem wykorzystania tego instrumentu. Obecnie, zamiast zakończyć okres przejściowy i wprowadzić rozwiązanie docelowe, rząd proponuje proste zastąpienie daty „2026” datą „2036”. W efekcie wyjątek, który miał mieć charakter czasowy, obowiązywałby przez osiemnaście lat. Takie działanie trudno uznać za regulację przejściową. Jeżeli po ośmiu latach obowiązywania przepisu nadal istnieją problemy finansowe, które w ocenie projektodawcy uzasadniają jego dalsze stosowanie przez kolejną dekadę, oznacza to przede wszystkim, że nie rozwiązano systemowego problemu finansowania uczelni. Przerzucanie konsekwencji tego zaniechania na pracowników nie może być traktowane jako prawidłowa polityka publiczna. Szczególnie nietrafny jest argument o konieczności zapewnienia „przewidywalności” finansowej uczelni. Termin wygaśnięcia art. 262 oraz powrót od 2027 r. do zasad określonych w art. 144 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce były znane od 2018 r. Nie można zatem przedstawiać skutków wejścia w życie od dawna obowiązujących przepisów jako nagłego i nieprzewidywalnego obciążenia. Ustawodawca zapewnił uczelniom wieloletni okres dostosowawczy. Brak przygotowania systemu finansowania do znanego z wieloletnim wyprzedzeniem stanu prawnego nie może uzasadniać kolejnego	Uwaga częściowo uwzględniona Projektodawca podziela stanowisko, że ZFŚS pełni istotną funkcję społeczną i stanowi ważny instrument wsparcia pracowników znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, rodzinnej lub materialnej. Nie można jednak zgodzić się z oceną, że projektowana regulacja, polegająca na przedłużeniu obowiązującego mechanizmu ustalenia wysokości odpisu na ZFŚS, ma charakter antypracowniczy albo że stabilność finansowa uczelni jest budowana kosztem pomocy socjalnej przysługującej pracownikom. Biorąc pod uwagę treść opinii, należy wyraźnie zaznaczyć, że proponowane rozwiązanie dotyczy wyłącznie zasad ustalania wysokości odpisu na ZFŚS dla pracowników uczelni publicznych. Nie obejmuje ona zasad ustalania odpisu na byłych pracowników będących emerytami lub rencistami, które pozostają bez zmian. Nie ma zatem podstaw do przypisywania projektowi skutku w postaci ograniczenia wysokości odpisu dotyczącego tej grupy. Nie można również się zgodzić z oceną, zgodnie z którą okres obowiązywania rozwiązania przejściowego w latach 2019–2026 powinien być wystarczający do przejścia na zasady ogólne. Taka opinia mogłaby być uzasadniona przy założeniu względnej stabilności warunków ekonomicznych i geopolitycznych. Założenie to nie zostało jednak spełnione. Pandemia COVID-19, wybuch wojny w Ukrainie oraz występujące w następstwie powyższego skutki w postaci wysokiej inflacji, wzrostu cen energii i usług oraz nasilonej presji płacowej istotnie zmieniły warunki funkcjonowania uczelni publicznych. Ustawowo określony termin wygaśnięcia art. 262 był znany, jednak przygotowanie sektora do poniesienia znacznie wyższych kosztów nie mogło abstrahować od zmian otoczenia gospodarczego ani od poziomu dostępnego finansowania. Przedmiotem projektu nie jest rozwiązanie systemowego problemu finansowania szkolnictwa wyższego i nauki ani określenie docelowego modelu ustalania odpisu na ZFŚS. Celem regulacji jest okresowe przedłużenie mechanizmu obowiązującego od 2019 r. i uniknięcie od 2027 r. gwałtownego wzrostu kosztów działalności uczelni. Wypracowanie rozwiązania docelowego stanowi odrębny i złożony proces, wymagający pogłębionych analiz finansowych i społecznych, wskazania źródeł finansowania oraz wielostronnych uzgodnień. Minister nie uchyla się od analizy tej kwestii, wskazując jednocześnie, że temat ten wykracza poza zakres obecnego
----	--------	------------------------	--	--

			dziesięcioletniego ograniczania środków socjalnych pracowników. 2. Projekt oznacza realne ograniczenie środków przeznaczanych na pracowników ZFŚS nie jest abstrakcyjną pozycją księgową ani „kosztem”, który można bez społecznych konsekwencji zamrozić. Fundusz służy finansowaniu pomocy materialnej, świadczeń dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej i rodzinnej, wypoczynku pracowników i ich dzieci, pomocy mieszkaniowej, działalności kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej oraz świadczeń dla byłych pracowników – emerytów i rencistów. W warunkach wieloletniej inflacji oraz wzrostu kosztów utrzymania utrzymywanie podstawy odpisu na poziomie historycznym prowadzi do systematycznego zmniejszania realnej wartości tych świadczeń. 3. Projekt premiuje bierność i nie chroni uczelni, które zwiększały odpis Obowiązujące przepisy od 2019 r. dopuszczały zwiększenie odpisu, po uzgodnieniu ze związkami zawodowymi, do poziomu 6,5 % planowanych przez uczelnię w roku poprzednim rocznych wynagrodzeń osobowych. Część rektorów skorzystała z tej możliwości i – w porozumieniu ze stroną społeczną – zwiększała środki przeznaczane na ZFŚS. Inni pozostawili odpis na poziomie minimalnym. Projekt w obecnym brzmieniu nie tworzy mechanizmu gwarantującego zachowanie poziomu odpisu osiągniętego w danej uczelni w latach poprzednich. Nadal punktem ustawowym pozostaje kwota odpisu z 2018 r., a zwiększenie wymaga uzgodnienia. Powstaje więc niebezpieczna sytuacja, w której uczelnie, które przez lata prowadziły dialog społeczny i zwiększały fundusz, nie uzyskują z tego tytułu żadnej ustawowej ochrony, natomiast uczelnie, które nie podejmowały działań zmierzających do zwiększenia odpisu, mogą przez kolejną dekadę pozostawać przy historycznie niskiej podstawie. Taki model tworzy wadliwe bodźce i jest sprzeczny z ideą dialogu społecznego. Państwo powinno wspierać i utrwalać dobre praktyki uzgodnione przez rektorów ze związkami zawodowymi, a nie konstruować regulację, która w praktyce może prowadzić do „równania w dół”. KSN stoi na stanowisku, że ustawodawca powinien bezwzględnie zagwarantować, iż odpis w 2027 r. nie będzie niższy od odpisu faktycznie	projektu o charakterze przejściowym. Przestrznią do wypracowania porozumienia w tej sprawie mogłaby być m.in. powołana w maju 2025 roku przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego Rada do spraw dialogu ze związkami zawodowymi. Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego – po uzgodnieniu ze stroną społeczną – wprowadził rozwiązanie polegające na skróceniu okresu obowiązywania przepisu epizodycznego do 31 grudnia 2032 r. Rozwiązanie to z jednej strony uwzględnia oczekiwania partnerów społecznych, a z drugiej pozwala zachować cel projektowanej regulacji oraz zapewnić jej stosowanie przez okres niezbędny do osiągnięcia zakładanych skutków. Należy zauważyć, że proponowane rozwiązanie nie powoduje nominalnego zmniejszenia środków przeznaczanych na pracowników ani nie przewiduje przesunięcia środków już zgromadzonych na ZFŚS na inne cele. Korzyść finansowa po stronie uczelni polega na uniknięciu automatycznego wzrostu kosztów w stosunku do wariantu zastosowania zasad ogólnych, a nie na odebraniu pracownikom istniejących świadczeń. Minister dostrzega, że utrzymanie nominalnej podstawy odpisu może wpływać na realną wartość funduszu i zakres możliwej pomocy socjalnej. Jest to jednak wpływ pośredni, zróżnicowany między uczelniami i niemożliwy do przedstawienia jako jednolita kwota przypadająca na pracownika lub jego rodzinę. Świadczenia z ZFŚS nie przysługują bowiem wszystkim pracownikom w jednakowej, z góry ustalonej wysokości, lecz zależą od ich sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej oraz od zasad określonych w regulaminie obowiązującym w danej uczelni. Uczelnia sama podejmuje – w uzgodnieniu ze związkami zawodowymi – decyzję o zwiększeniu wysokości odpisu na ZFŚS do poziomu niewyższego niż 6,5 % planowanych przez uczelnię w roku poprzednim rocznych wynagrodzeń osobowych, biorąc pod uwagę własną sytuację ekonomiczną i potrzeby pracowników. Tym samym obowiązujący mechanizm pozwala na łagodzenie spadku realnej wartości ZFŚS. Jednocześnie decyzja o zastosowaniu ww. mechanizmu nie jest podejmowana jednostronnie, ponieważ wymaga uzgodnienia ze związkami zawodowymi działającymi w uczelni. Z tych samych względów nie można podzielić obaw KSN dotyczących możliwości jednostronnego obniżenia wysokości odpisu. Zarówno jego zwiększenie, jak i zmniejszenie wymaga uzgodnienia ze stroną związkową, a zatem pozostaje
--	--	--	--	--

			dokonanego w 2025 r. ani od poziomu wynikającego z zasad ogólnych ustawy o ZFŚS. 4. Niedofinansowanie uczelni nie może być finansowane kosztem polityki socjalnej KSN nie kwestionuje trudnej sytuacji finansowej wielu uczelni publicznych. Sprzeciwiamy się jednak sposobowi, w jaki rząd próbuje ten problem rozwiązać. Jeżeli zastosowanie zasad przewidzianych w art. 144 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce powoduje wzrost kosztów uczelni, to właściwą odpowiedzią państwa powinno być zapewnienie adekwatnego wzrostu finansowania szkolnictwa wyższego i nauki. Niedopuszczalne jest zastępowanie takiego finansowania wieloletnim ograniczaniem środków przeznaczanych na pomoc socjalną pracowników. Szczególnie krytycznie należy ocenić argument, że środki niewydane na ZFŚS będą mogły zostać przeznaczone na wynagrodzenia, infrastrukturę, dydaktykę czy badania. Są to podstawowe zadania państwa i uczelni, które powinny posiadać odrębne, adekwatne finansowanie. Przecistawianie wynagrodzeń i miejsc pracy świadczeniom socjalnym jest fałszywą alternatywą. Pracownicy nie powinni być stawiani przed wyborem: albo godne wynagrodzenia i stabilne zatrudnienie, albo właściwie finansowany fundusz socjalny. Projekt jest więc kolejnym przykładem przenoszenia na pracowników kosztów chronicznego niedofinansowania sektora. KSN stanowczo odrzuca filozofię, zgodnie z którą środki na badania, kształcenie i utrzymanie infrastruktury mają być pozyskiwane przez ograniczanie innych elementów warunków zatrudnienia i zabezpieczenia socjalnego pracowników. 5. KSN popiera rozwiązanie przejściowe wypracowane w dialogu ze związkami zawodowymi Krajowa Sekcja Nauki NSZZ „Solidarność”, dostrzegając potrzebę uniknięcia jednorazowego skokowego wzrostu obciążeń uczelni w 2027 r., nie odrzuca możliwości zastosowania rzeczywistego rozwiązania przejściowego. Nie może to być jednak kolejne dziesięcioletnie zamrożenie. Za właściwy kierunek KSN uznaje rozwiązanie przedstawione przez Radę do spraw dialogu ze związkami zawodowymi, zgodnie z którym w 2027 r. odpis byłby ustalany na poziomie kwoty odpisu dokonanego w 2025 r., jednak nie niższym niż odpis wynikający z ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych, a następnie byłby corocznie zwiększany w taki sposób, aby w	przedmiotem dialogu społecznego prowadzonego na poziomie danej uczelni. Projekt nie ingeruje w regulację pozwalającą na zwiększenie odpisu ani w uzgodnienia prowadzone w tym zakresie przez rektora i organizacje związkowe. Nie można zatem uznać go za sprzeczny z ideą dialogu społecznego. Przeciwnie, pozostawia on związkom zawodowym przestrzeń do działania i współdecydowania o zwiększeniu odpisu na ZFŚS na poziomie uczelni. Projektodawca dostrzega, że zaproponowana przez stronę społeczną ścieżka stopniowego zwiększania odpisu pozwoliłaby rozłożyć wzrost kosztów w czasie. Przyjęcie takiego rozwiązania wymagałoby jednak oszacowania pełnych skutków dla całego sektora oraz wskazania źródeł ich sfinansowania. W sytuacji pozostawienia dowolności kształtowania ścieżki dojścia do poziomu 6,5 % na poziomie uczelni do końca 2027 r. (a więc po wejściu w życie proponowanych przepisów), oszacowanie skutków finansowych rozwiązania nie jest możliwe. Należy również zwrócić uwagę, że kwestia zwiększenia finansowania szkolnictwa wyższego i nauki ma szerszy charakter i powinna być rozpatrywana w ramach całościowej polityki finansowania sektora, a nie projektu służącego zachowaniu ciągłości obecnego mechanizmu. Należy podkreślić, że stabilność finansowa uczelni oraz interes ich pracowników nie powinny być rozpatrywane jako wartości przeciwstawne czy konkurujące. Zdolność uczelni do wypłaty wynagrodzeń, utrzymania zatrudnienia, prowadzenia kształcenia i badań oraz zapewnienia odpowiednich warunków pracy pozostaje również w interesie pracowników. Procedowany projekt, stanowiący rozwiązanie przejściowe, nie zakłada finansowania tych zadań przez odebranie istniejących środków ZFŚS, lecz zapobiega powstaniu dodatkowego, automatycznego i trwałego obciążenia bez zapewnionego źródła jego finansowania. Podsumowując, projektodawca nie widzi podstaw do wycofania projektu albo zastąpienia go obligatoryjną ścieżką dochodzenia wysokości odpisu na ZFŚS do poziomu 6,5 % bez uprzedniego określenia skutków finansowych takiego rozwiązania i źródeł jego finansowania. Nie wyklucza to dalszych analiz nad systemowym ukształtowaniem wysokości odpisu, uwzględniającym zarówno potrzeby pracowników, jak i możliwości finansowe uczelni publicznych.
--	--	--	---	--

		2033 r. osiągnąć poziom 6,5 % planowanych przez uczelnię w roku poprzednim rocznych wynagrodzeń osobowych. Mechanizm ten powinien mieć charakter obligatoryjny, z ustawowym zabezpieczeniem minimalnej ścieżki wzrostu odpisu na wypadek braku porozumienia na poziomie uczelni. Brak porozumienia nie może służyć do blokowania podwyższania funduszu. Jednocześnie ustawodawca powinien zagwarantować zachowanie wyższego poziomu odpisu tam, gdzie został on już osiągnięty w wyniku wcześniejszych uzgodnień ze związkami zawodowymi. Równolegle konieczne jest podjęcie prac nad zmianą art. 365 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce i wprowadzeniem mechanizmu systematycznego wzrostu nakładów publicznych na szkolnictwo wyższe i naukę. Wzrost odpisu na ZFŚS nie może odbywać się kosztem wynagrodzeń, zatrudnienia, badań ani kształcenia – powinien być finansowo zabezpieczony przez państwo. Podsumowanie Krajowa Sekcja Nauki NSZZ „Solidarność” stanowczo sprzeciwia się uchwaleniu projektu UD426 w obecnym brzmieniu. Propozycja przedłużenia do 2036 r. mechanizmu odwołującego się do odpisu z 2018 r. jest rozwiązaniem antypracowniczym, utrwalającym wyjątek kosztem realnej wartości pomocy socjalnej. Nie rozwiązuje ona przyczyn trudnej sytuacji finansowej uczelni, lecz pozwala rządowi uniknąć zapewnienia dodatkowego finansowania niezbędnego do realizacji docelowych zasad ustawy. Za szczególnie nieakceptowalne KSN uznaje to, że wielomiliardowe skutki projektowanej regulacji są prezentowane jako korzyść i stabilizacja po stronie uczelni, przy równoczesnym wykazaniu w OSR zerowego wpływu na rodziny, obywateli i osoby starsze oraz rezygnacji z jakiegokolwiek przyszłej ewaluacji. Tak sporządzona ocena nie oddaje rzeczywistych społecznych konsekwencji projektu. KSN wzywa Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Radę Ministrów do wycofania się z propozycji prostego przedłużenia art. 262 do 2036 r. i do podjęcia rzeczywistych negocjacji ze stroną społeczną nad rozwiązaniem, które zapewni stopniowe dojście do poziomu 6,5 %, ochroni poziom odpisu już osiągnięty w poszczególnych uczelniach oraz zostanie powiązane	
--	--	---	--

			z trwałym zwiększeniem finansowania publicznego szkolnictwa wyższego i nauki. Do czasu przedstawienia takiego rozwiązania Krajowa Sekcja Nauki NSZZ „Solidarność” podtrzymuje jednoznacznie negatywną opinię o projekcie UD426 i wnosi o jego zasadniczą zmianę.	
6.	OSR	Parlament Studentów Rzeczypospolitej Polskiej	W ocenie skutków regulacji wprost wskazano, że nie przewiduje się przeprowadzenia ewaluacji efektów projektowanej regulacji. W ocenie Parlamentu Studentów RP, przy skali oddziaływania finansowego szacowanej przez projektodawcę na ok. 6,91 mld zł łącznie w okresie objętym prognozą finansową, brak jakiegokolwiek mechanizmu okresowego przeglądu należy uznać za istotny mankament projektu. Zasadne wydaje się wprowadzenie do projektu klauzuli przewidującej ewaluację funkcjonowania mechanizmu, przykładowo w połowie proponowanego okresu jego obowiązywania, co pozwoliłoby zweryfikować, czy przesłanki uzasadniające jego dalsze stosowanie nie uległy zmianie. Za zasadne należy uznać uzupełnienie projektu o mechanizm okresowej ewaluacji jego funkcjonowania oraz o obowiązek sprawozdawczości dotyczącej sposobu wykorzystania środków pozostających w dyspozycji uczelni, ze szczególnym uwzględnieniem ich wpływu na jakość kształcenia.	Uwaga częściowo uwzględniona Należy podkreślić, że projektowana regulacja nie stanowi nowego rozwiązania, tylko przedłuża istniejący od 2019 roku mechanizm. Skutki stosowania tego mechanizmu są możliwe do identyfikacji na podstawie danych dotyczących funkcjonowania uczelni w okresie jego dotychczasowego obowiązywania. Nie ma podstaw do tworzenia dodatkowych mechanizmów (okresowej) ewaluacji skutków regulacji. Efekty regulacji będą monitorowane na bieżąco w ramach właściwości ministra, w szczególności na podstawie już istniejącego mechanizmu sprawozdawczości, w tym sprawozdawczości finansowej oraz innych pozostających w dyspozycji ministra narzędziach nadzoru i kontroli. Ponadto skrócenie okresu obowiązywania projektowanej regulacji z 10 do 6 lat, tj. do 31 grudnia 2032 r. częściowo realizuje intencję uwagi Parlamentu Studentów Rzeczypospolitej Polskiej, umożliwiając wcześniejszą kompleksową ocenę skutków funkcjonowania przyjętego mechanizmu i opracowanie w tym okresie rozwiązania docelowego.
7.	OSR	Rada Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego	Rada krytycznie ocenia brak przewidzianej ewaluacji skutków projektowanej regulacji. Rozwiązanie dotyczące istotnej części gospodarki finansowej uczelni i warunków socjalnych ich pracowników powinno zostać powiązane z okresową oceną wpływu na sytuację finansową uczelni, wysokość i strukturę świadczeń socjalnych oraz sytuację pracowników i byłych pracowników. Wyniki takiej oceny powinny stanowić podstawę dalszych decyzji ustawodawczych i powinny być przedstawiane Radzie, innym instytucjom przedstawicielskim sektora nauki i szkolnictwa wyższego oraz reprezentatywnym organizacjom związkowym.	Uwaga wyjaśniona Stanowisko analogiczne jak w poz. 6.
8.	OSR	Parlament Studentów Rzeczypospolitej Polskiej	W ocenie skutków regulacji wprost zastrzeżono, że wynikające z projektu ograniczenie wydatków uczelni publicznych nie stanowi oszczędności w klasycznym ujęciu, lecz zapobiega powstaniu dodatkowego obciążenia finansowego, które w przeciwnym razie musiałoby zostać pokryte kosztem środków mających już obecnie	Uwaga wyjaśniona Projektowana regulacja nie przewiduje przekazywania uczelniom dodatkowych środków finansowych ani nadania środkom finansowym pozostającym – wskutek działania projektowanej regulacji – w dyspozycji uczelni, charakteru celowego. Sposób

			zeterminowane przeznaczenie – w tym m.in. wynagrodzeń pracowników oraz utrzymania infrastruktury przeznaczonej do kształcenia studentów i doktorantów, a także prowadzenia badań naukowych. Parlament Studentów RP pozytywnie odnosi się do takiego ujęcia problemu, ponieważ oznacza ono, że projektowana regulacja chroni środki już dziś służące realizacji zadań dydaktycznych i badawczych uczelni przed koniecznością ich przekierowania na wyższy odpis na ZFŚS. Ocena Skutków Regulacji nie precyzuje jednak, w jakim stopniu ochrona tych środków przełoży się w praktyce na konkretne działania poszczególnych uczelni w obszarze dydaktyki, ani nie przewiduje mechanizmu monitorowania czy sprawozdawczości pozwalającego zweryfikować sposób ich faktycznego wykorzystania. W ocenie Parlamentu Studentów RP warto rozważyć uzupełnienie projektu o obowiązek okresowego raportowania przez uczelnie sposobu wykorzystania środków pozostających w ich dyspozycji w wyniku stosowania mechanizmu, w szczególności w części dotyczącej inwestycji w jakość kształcenia. Za zasadne należy uznać uzupełnienie projektu o mechanizm okresowej ewaluacji jego funkcjonowania oraz o obowiązek sprawozdawczości dotyczącej sposobu wykorzystania środków pozostających w dyspozycji uczelni, ze szczególnym uwzględnieniem ich wpływu na jakość kształcenia.	wykorzystania tych środków należy do autonomii finansowej uczelni i jest określany w ramach jej gospodarki finansowej i strategii rozwoju, z uwzględnieniem obowiązujących przepisów i potrzeb uczelni. Jednocześnie należy podkreślić, że sposób gospodarowania środkami publicznymi przez uczelnie podlega nadzorowi przez właściwego ministra. W ramach istniejących mechanizmów sprawozdawczości i nadzoru jest możliwe monitorowanie, czy środki pozostające w dyspozycji uczelni służą realizacji jej ustawowych zadań. W związku z powyższym brak jest podstaw do ustanawiania odrębnego mechanizmu monitorowania wydatkowania środków, o których mowa w uwadze.
9.	OSR	KSN NSZZ „Solidarność”	Dane przytoczone przez samego projektodawcę przeczą próbie przedstawiania proponowanego rozwiązania jako neutralnego dla pracowników. W latach 2019–2025 łączna kwota odpisu na ZFŚS w uczelniach publicznych wzrosła z 488,7 mln zł do 687,2 mln zł, czyli o około 40,6 %, podczas gdy planowane roczne wynagrodzenia osobowe brutto wzrosły w tym samym okresie z około 11,16 mld zł do 21,04 mld zł, czyli o około 88,6 %. Oznacza to, że środki socjalne rosły w tempie zdecydowanie niższym niż fundusz wynagrodzeń, a ich względne znaczenie w systemie finansowania uczelni wyraźnie malało. KSN nie podziela argumentacji OSR, że wzrost nominalnej kwoty odpisów dowodzi prawidłowego funkcjonowania obecnego mechanizmu. Nominalny wzrost nie jest równoznaczny z zachowaniem realnej wartości świadczeń. Co więcej, wzrost ten jest także wynikiem decyzji tych rektorów i organizacji związkowych, które – korzystając z możliwości przewidzianej w ustawie – podnosiły odpis ponad poziom z 2018 r. Nie może on służyć jako uzasadnienie dla dalszego utrwalania rozwiązania,	Uwaga wyjaśniona Zestawienie dynamiki odpisu na ZFŚS z dynamiką wynagrodzeń nie przesądza o nieprawidłowym funkcjonowaniu obowiązującego mechanizmu. Mechanizm ten nie przewiduje automatycznego powiązania odpisu ze wzrostem funduszu wynagrodzeń. Jednocześnie umożliwia jego zwiększenie, po uzgodnieniu ze związkami zawodowymi, do poziomu nieprzekraczającego 6,5 % planowanych rocznych wynagrodzeń osobowych w roku poprzedzającym. Projektodawca rozumie argumenty przemawiające za obowiązkowym i możliwie szybkim zwiększeniem odpisu do jego górnej granicy. Kierunek ten odpowiada oczekiwaniu wzmocnienia ochrony socjalnej pracowników, wymaga jednak równoczesnego określenia skutków finansowych oraz źródeł ich sfinansowania. Kwestia ta powinna być przedmiotem dalszych analiz i dialogu ze stroną społeczną. Obecny projekt ma natomiast węższy cel: zapewnienie ciągłości obowiązującego mechanizmu i uniknięcie gwałtownego wzrostu kosztów uczelni od 1 stycznia 2027 r., przy zachowaniu

			które w wielu uczelniach nie doprowadziło do stopniowego dojścia do poziomu 6,5 %. Za szczególnie wewnętrznie sprzeczne należy uznać stwierdzenie OSR, że regulacja nie ma bezpośredniego wpływu na pracowników i ich rodziny, przy jednoczesnym wskazaniu, że projekt przyniesie uczelniom „wymierne oszczędności” dzięki zastosowaniu dotychczasowej podstawy naliczania ZFŚS. Jeżeli oszczędność powstaje właśnie wskutek braku wzrostu środków przeznaczanych na fundusz socjalny, to społeczny skutek takiej decyzji powinien być uczciwie i wyczerpująco przedstawiony.	możliwości zwiększania odpisu na poziomie poszczególnych uczelni. Wzrost łącznej kwoty odpisów w latach 2019–2025 potwierdza, że mechanizm nie prowadzi do bezwzględnego zamrożenia środków funduszu na poziomie z 2018 r. oraz pozwala dostosowywać ich wysokość do sytuacji finansowej i potrzeb występujących w poszczególnych uczelniach. Okoliczność, że wzrost ten wynikał również z uzgodnień rektorów ze związkami zawodowymi, nie podważa tego wniosku, lecz potwierdza wykorzystanie elastyczności przewidzianej w przepisach. W ocenie Ministra nie zachodzi również sprzeczność między wskazaniem korzyści finansowych dla uczelni a brakiem bezpośredniego wpływu pieniężnego na pracowników i ich rodziny. Korzyść dla uczelni oznacza uniknięcie automatycznego wzrostu kosztów względem wariantu zakładającego zastosowanie od 2027 r. ogólnych zasad naliczania odpisu. Nie jest ona natomiast równoznaczna z obniżeniem obecnej kwoty odpisu ani z pozbawieniem pracownika świadczenia w określonej wysokości. Świadczenia z ZFŚS są przyznawane na podstawie kryteriów socjalnych i nie mają jednakowej, z góry ustalonej wartości, dlatego nie jest możliwe wiarygodne przypisanie projektu do konkretnej kwoty korzyści lub straty po stronie poszczególnych pracowników albo gospodarstw domowych.
10.	OSR	KSN NSZZ „Solidarność”	OSR wprost pokazuje, kto ma sfinansować „stabilizację” uczelni Projektodawca wskazuje, że proponowana zmiana ma zmniejszyć obciążenia uczelni publicznych o około 628,2 mln zł rocznie, a w całym analizowanym okresie o około 6,91 mld zł. Jednocześnie OSR zakłada zerowy wpływ regulacji na budżet państwa. W praktyce oznacza to, że rząd nie zamierza zapewnić środków publicznych pozwalających na realizację docelowego modelu ZFŚS, lecz chce zachować środki w budżetach uczelni przez dalsze ograniczenie tempa wzrostu funduszu socjalnego. Nie można akceptować sytuacji, w której setki milionów złotych rocznie przedstawiane są wyłącznie jako „zmniejszenie obciążenia” uczelni, bez równoczesnego pokazania społecznej strony tego samego bilansu. Środki, które zgodnie z art. 144 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce powinny zasilać działalność socjalną, nie zasilą jej właśnie dlatego, że projektodawca chce zachować historyczny wyjątek. Z perspektywy pracowników nie jest to neutralna operacja księgowa, lecz utrzymanie niższego poziomu finansowania	Uwaga wyjaśniona Projektodawca nie podziela stanowiska, zgodnie z którym proponowane rozwiązanie oznacza przeniesienie kosztów stabilizacji finansowej uczelni na pracowników. Stabilność finansowa uczelni oraz ochrona interesów ich pracowników nie są wartościami przeciwstawnymi, lecz wzajemnie powiązanymi. Kwoty wskazane w OSR nie dotyczą zmniejszenia istniejącego ZFŚS ani odebrania środków należnych na podstawie obecnie obowiązujących przepisów. Obrazują koszty, które powstałyby od 1 stycznia 2027 r. w przypadku wygaśnięcia mechanizmu przejściowego i rozpoczęcia stosowania zasad ogólnych. Projekt nie zmniejsza obecnego odpisu, nie narusza środków już zgromadzonych na rachunkach ZFŚS i nie pozbawia pracowników prawa do świadczeń. Zachowuje również możliwość zwiększenia odpisu, po uzgodnieniu ze związkami zawodowymi, do poziomu nieprzekraczającego 6,5 %

			działalności socjalnej niż wynikałby z docelowych przepisów ustawy. OSR wskazuje, że w 2026 r. uczelnie nadzorowane przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki zaplanowały odpis na ZFŚS w wysokości około 570,7 mln zł. Jednocześnie przy zastosowaniu art. 144 ust. 1 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce sam odpis podstawowy wyniosłby około 943,1 mln zł, a po uwzględnieniu obligatoryjnego odpisu na byłych pracowników – emerytów i rencistów – ogólne koszty wyniosłyby około 1,078 mld zł. Skala różnicy jest zatem bardzo duża i nie może być pomijana w ocenie społecznych skutków projektu.	planowanych przez uczelnię w poprzednim roku rocznych wynagrodzeń osobowych. Brak wpływu na budżet państwa wynika z tego, że projekt nie ustanawia nowych wydatków ani dochodów tego budżetu. Nie oznacza to jednak, że zastosowanie zasad ogólnych byłoby finansowo neutralne. Wyższy odpis musiałby zostać sfinansowany z budżetów uczelni, bez automatycznego zapewnienia dodatkowych środków publicznych, a tym samym konkurowałby z finansowaniem wynagrodzeń, procesu dydaktycznego, badań i utrzymania infrastruktury. W ocenie resortu utrzymanie dotychczasowego mechanizmu stanowi rozwiązanie proporcjonalne. Zapewnia przewidywalność finansową uczelni, chroni możliwość realizacji ich podstawowych zadań i jednocześnie nie wyłącza możliwości zwiększania nakładów na działalność socjalną w drodze uzgodnienia ze stroną związkową. Nie można również zgodzić się z przedstawioną w uwadze oceną, która opiera się na przypisaniu projektodawcy intencji dotyczących docelowego modelu ZFŚS. Prezentowanych wniosków nie można wywodzić z zakresu ani celu projektowanej regulacji. Projekt nie zmierza do określenia przyszłego modelu ustalania i finansowania odpisu na ZFŚS w uczelniach publicznych. Jego celem jest przedłużenie obowiązującego mechanizmu, zapewnienie ciągłości zasad stosowanych po 2018 r. oraz uniknięcie gwałtownego wzrostu kosztów działalności uczelni od 2027 roku. Wypracowanie rozwiązania systemowego dotyczącego ZFŚS stanowi odrębne, złożone zagadnienie, które wymaga pogłębionych analiz finansowych i społecznych, określenia źródeł finansowania oraz przeprowadzenia uzgodnień z zainteresowanymi środowiskami. Minister jest świadom konieczności podjęcia takich prac, jednak ich zakres i charakter są odmienne od przedmiotu obecnego projektu. Z tego względu na podstawie projektowanej regulacji nie jest zasadne formułowanie wniosku, że rząd rezygnuje z docelowego modelu ZFŚS albo zamierza realizować politykę finansowania uczelni kosztem funduszu socjalnego.
11.	OSR	KSN NSZZ „Solidarność”	Ocena skutków regulacji marginalizuje interes pracowników i ich rodzin	Uwaga wyjaśniona

			KSN z najwyższym niepokojem ocenia sposób przedstawienia skutków społecznych projektu w OSR. Dokument wskazuje 151 970 pracowników uczelni publicznych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych oraz około 60 000 emerytów i rencistów pozostających pod opieką socjalną uczelni nadzorowanych przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, a mimo to w części dotyczącej wpływu na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe wykazuje wpływ pieniężny na poziomie „0”. Analogicznie nie wykazuje wpływu na osoby starsze. Takie ujęcie jest, w ocenie KSN, nie do zaakceptowania. ZFŚS z samej swojej istoty jest instrumentem oddziałującym na sytuację materialną pracowników, ich rodzin oraz emerytów i rencistów. Fakt, że projekt formalnie nie odbiera indywidualnego prawa do konkretnego świadczenia, nie oznacza, że jest neutralny dla osób uprawnionych. Wielkość funduszu bezpośrednio determinuje możliwości finansowania pomocy socjalnej, wysokość i zakres świadczeń oraz realną zdolność uczelni do reagowania na trudne sytuacje życiowe pracowników i byłych pracowników.	Projektowana regulacja dotyczy wyłącznie przedłużenia obowiązywania szczególnego mechanizmu ustalania odpisu na ZFŚS dla pracowników uczelni publicznych. Nie obejmuje ona odpisu na byłych pracowników uczelni publicznych będących emerytami lub rencistami. Zasady ustalania odpisu na tę grupę pozostają niezmienione. Tym samym wskazywanie około 60 000 emerytów i rencistów jako osób, na których sytuację finansową projekt miałby oddziaływać, nie znajduje uzasadnienia w zakresie przedmiotowym projektowanej regulacji. Projekt nie zmniejsza środków naliczanych na te osoby ani nie modyfikuje przysługujących im uprawnień do korzystania z ZFŚS. W odniesieniu do pracowników i ich rodzin wartość „0” oznacza brak bezpośredniego, możliwego określenia w sposób wiarygodny i obiektywny wpływu pieniężnego. Projekt nie obniża bowiem nominalnej wysokości obecnego odpisu ani nie pozbawia osób uprawnionych konkretnego świadczenia. Wysokość i zakres świadczeń z ZFŚS zależą od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej oraz od zasad przyjętych w regulaminie ZFŚS danej uczelni. W konsekwencji nie jest możliwe wiarygodne przypisanie projektowanej regulacji określonego skutku pieniężnego dla poszczególnych pracowników, ich rodzin lub gospodarstw domowych. Należy przy tym podkreślić, że projekt zachowuje możliwość zwiększenia odpisu na ZFŚS, po uzgodnieniu ze związkami zawodowymi działającymi w uczelni, do poziomu nieprzekraczającego 6,5 % planowanych przez uczelnię w roku poprzednim rocznych wynagrodzeń osobowych. Mechanizm ten pozwala uwzględnić sytuację finansową danej uczelni oraz potrzeby socjalne jej pracowników.
12.	OSR	KSN NSZZ „Solidarność”	Brak ewaluacji projektu jest nieodpowiedzialny Projektodawca proponuje przedłużenie mechanizmu aż do 2036 r., a jednocześnie w OSR stwierdza, że nie przewiduje przeprowadzania ewaluacji efektów projektu. KSN ocenia takie podejście jednoznacznie negatywnie. Nie można wprowadzać rozwiązania oddziałującego przez dziesięć kolejnych lat na setki tysięcy pracowników, emerytów i ich rodziny, generującego wielomiliardowe skutki dla gospodarki finansowej uczelni, i jednocześnie rezygnować z obowiązku okresowej oceny jego skutków społecznych i ekonomicznych. Brak ewaluacji oznacza w praktyce brak mechanizmu odpowiedzialności za skutki projektowanej regulacji. Rząd chce	Uwaga częściowo uwzględniona Projektowana regulacja nie wprowadza nowego rozwiązania, lecz przedłuża obowiązujący od 2019 r. mechanizm ustalania odpisu na ZFŚS. Skutki jego stosowania są możliwe do identyfikacji i oceny na podstawie danych zgromadzonych w okresie dotychczasowego obowiązywania regulacji, w tym z uwzględnieniem już istniejącego mechanizmu sprawozdawczości. Z uwagi na ciągłość rozwiązania oraz dostępność porównywalnych danych tworzenie odrębnego mechanizmu okresowej ewaluacji byłoby niecelowe i nieproporcjonalne.

			zamrozić obowiązywanie wyjątku do końca 2036 r., nie określając mierników, progów bezpieczeństwa, harmonogramu przeglądów ani procedury reagowania na dalszy spadek realnej wartości świadczeń. Jest to szczególnie niepokojące wobec argumentacji samego projektodawcy, który uzasadnia zmianę zmiennością warunków gospodarczych. Skoro warunki te są zmienne, tym bardziej nie ma podstaw do uchwalania dziesięcioletniego rozwiązania bez obowiązkowej ewaluacji.	Efekty regulacji będą monitorowane na bieżąco przez Ministra, w szczególności na podstawie istniejącej sprawozdawczości planistycznej i finansowej uczelni oraz dostępnych instrumentów nadzoru i kontroli. Spływające do ministerstwa dane pozwalają analizować w szczególności wysokość odpisu na ZFŚS, zmiany stanu funduszu, stopień wykorzystania środków oraz ich stan na koniec roku, a także zestawiać te informacje z danymi o zatrudnieniu, wynagrodzeniach i sytuacji finansowej uczelni. Ich porównanie w kolejnych okresach sprawozdawczych umożliwia identyfikowanie tendencji zarówno na poziomie poszczególnych uczelni, jak i całego sektora objętego nadzorem ministra. W przypadku zidentyfikowania niekorzystnych skutków zgromadzone dane będą mogły stanowić podstawę do podjęcia odpowiednich działań, w tym ewentualnej interwencji legislacyjnej w celu zmiany albo skrócenia czasu obowiązywania mechanizmu. Ponadto skrócenie w ramach autopoprawki okresu obowiązywania projektowanej regulacji z 10 do 6 lat częściowo realizuje intencję autorów uwagi, umożliwiając wcześniejszą kompleksową ocenę skutków funkcjonowania przyjętego mechanizmu i opracowanie w tym okresie rozwiązania docelowego.
13.	uwaga ogólna	Krajowa Reprezentacja Doktorantów	Krajowa Reprezentacja Doktorantów pragnie podzielić się głębszą refleksją dotyczącą szerszego kontekstu prowadzonych prac legislacyjnych w obszarze nauki i szkolnictwa wyższego. Z pewną troską obserwujemy rosnące rozdrobnienie spraw kierowanych na ścieżkę parlamentarną, ponieważ częsta zmiana jednostkowych przepisów, choć bywa uzasadniona doraźnymi potrzebami, utrudnia budowanie w pełni spójnego i stabilnego otoczenia prawnego. Pragniemy przy tym zasygnalizować, że w systemie szkolnictwa wyższego wciąż pozostaje znaczny obszar zagadnień wymagających głębszych, przemyślanych regulacji. Przedstawiciele Krajowej Reprezentacji Doktorantów w Podkomisji stałej do spraw nauki i szkolnictwa wyższego zgłosili w tym zakresie liczne, merytoryczne postulaty, które odpowiadają na realne i pilne wyzwania młodego pokolenia naukowców. Jako środowisko doktoranckie w dalszym ciągu z dużą nadzieją oczekujemy na sukcesywne wprowadzanie zmian	Uwaga nieuwzględniona Uwaga wykracza poza zakres regulacji i nie jest związana bezpośrednio z przedmiotowym projektem.

			proponowanych przez naszych przedstawicieli w komisji, deklarując przy tym pełną gotowość do dalszego, konstruktywnego dialogu oraz współpracy na rzecz ciągłej poprawy warunków kształcenia i rozwoju polskiej nauki.	
--	--	--	--	--